

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr., s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér” rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:
Sprenez György szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések,

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:
Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:
Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

hirdetmények, nyíltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Társadalmunk sebei.

(P.) Postarablás, sikkasztás, család, gyilkosság; ime, ez öt szó, melyből a napi hírek czimeit megírhatjuk.

Érzékeink annyira megszokták ezeket a borzasztó jelenségeket, hogy fásult egykedvűséggel olvassuk a jelen bűnkrónikájának legsötétebb fejezeteit s a legállatiasabb tett sem tűnik föl annyira, mint az, ha valamelyik nap a lapok ilyesmiről nem referálhatnak.

Érdekesítő rovat, az elnyűtt idegek csiklandozó kaviárja a korrupció undorító történetei, s a XIX. század civilizált népei megkínálják, mint a tulságos munka és a nyomorúság által elcsigázott szervezet a spiritust.

A legnagyobb embertelenséggel elkövetett gyilkosság történetét olvasta pár nap előtt mohó kíváncsisággal az ország.

Fényes nappal megölnek egy könnyelmű nőt s egy ártatlan gyermeket.

A gyilkos megtörli kését s a korcsában nyugodtan olvassa förtelmes tettenek leírását s a véres kép nem kísérti álmaiban, nem döbbsenti meg, csupán az nyugtalanítja, ha meg találják tudni.

Nem a vér, nem sötét tettenek nemtelensége, nem a lelkiismeret háborog benne, csupán önzése remegteti, a háttérben emelkedő akasztófa veri föl nyugalmából.

A társadalom megborad s gondolkodóba esik: hogy fajulhat az ember annyira, micsoda szív vetemedhetik ilyen utálatosságra? s keresi a bűnös életéből a pszichológiai indító okokat.

Az okoskodást aztán rendesen azzal végzik: nem tudom megérteni.

Természetes. A bűnös koponyáját vizsgálni, szívét fürkészni, élettitkait kutatni nem elég; ez a dolgot csak egyik oldalról világítja meg, a másikat a társadalmi viszonyok megértése leplezheti le.

Nem akarunk arra reflektálni, mit napokint annyiszor ismételnék: a nehéz megélhetés, a nyomor, a nevelés hibái; azt már elégszer elmondották — hiába.

Most egészen más dologra tereljük a figyelmet, mi a Haris-bazárban történt gyilkosság alkalmából nagyon is helyén van.

Mi ez?

A családi élet hiánya, az anyai és atyai karok nélkülözése, a születés szégyene.

Az Isten nem csinálta, csak a társadalom gondolta ki az eredendő bűnt, mi a születés törvénytelenességében oly pokoli módon van megörökítve.

Gyermek, a kit megtagadnak szülei; ifju, a kit szégyenlenek s dugnak a világ elől.

Nevet adnak neki, mely szívét keserűséggel tölti el s kihívja őt az Isten és emberek ellen.

Fattyu! Ime, a szégyenfolt, melyet annyi ártatlannak homlokára süt a társadalom s az Isten nevével kérkedő egyház, a szeretet vallása.

Gyermekek, a kiknek legjobb esetben is csak testi vegetációjáról gondoskodnak az ismeretlen szülők, de a kik erkölcsileg elhagyvák s környezetük kö-

nyörtelen gunnyal vérzi szívüket s már kora ifjuságukban elveszik tőlük az emberek iránt való bizalmat és szeretetet.

Emberek, a kiket gyűlölnék s a kik csak gyűlölni tudnak!

Mire vezet ez, látjuk a Haris-bazárban történt gyilkosságban.

Ime, egy könnyelmű leány s egy fattyu, kit a papi talár tisztességéért megtagadnak.

Anyagilag kényelemben nevelik, de lelkével nem törődnek.

Felnő nagy igényekkel, erkölcsi szilárdság nélkül, s mikor a pénz elfogy, nem lehet henyélni, akkor az az eltompult szívű ember, ki ártatlanul annyit szenvedett, megboszulja a világot abban, a kit könnyen megközelíthet, a kinek szerelmet hazudott, megöli kedvesét — 30 forintért!

Töröljétek el a coelibatust s a születés törvénytelenességét!

A ki életre jött, annak joga is van élni!

Háromszékmegye tanügyének állapota.

(Két cikk.)

I.

Mint afféle ember, ki szereti a maga dolgan kívül még mással is foglalkozni, engem sem hagyhat teljes egyhangúságban megyénk tanügyének kérdése annál is inkább, mivel rég óta czélul tűztem, hogy társadalmunk egyik kiváló osztályának, kiktől a tanügy s ezzel kapcsolatosan hazánk kulturális emelkedését jogosan várjuk, a tanítóságnak munkásságát figyelemmel fogom kísérni. Mert

od nagyságról másod nagyságra emelkedett. E tünemény egy új korszak kezdetét jelenti a szinképelemzésre nézve, mivel legelőször jött használatba ilyenmű kísérletnél. Mayer Róbert és dr. Klein azt állítják, hogy egy hatalmas testtömeg, talán egy planeta, zuhant le a nevezett csillagra, miközben a testmozgás parányomozgássá, hővé és fénynyé változott át s ez okozta a csillag rögtöni felgyuladását. Huggins ezzel szemben úgy véli, hogy a csillagban rendkívül nagy mennyiségű könnyű fejlődött ki, mi a felszínen más elemmel egyesülve, elégett s rögtön a leghevesebb lángba borítá ezen égi testet; de mások joggal jegyzik meg ez ellen, hogy ily nagy mennyiségű könnyű kifejlődése nagyon valószínűtlen. Bayet és Wolf hasonlólag égő gázoknak tulajdonítják a csillag rendkívüli fényét. Secchi szerint a tünemény tényleg nem volt egyéb, mint valóságos égés, mi alatt a csillag az izzó tűz minden fokán áthaladva, másod nagyságig fellángolt s azután lassanként kilenczed nagyságra aláhanyatlott. „Hihetőleg, mint sok más, nagyon rövid idő alatt meggyúlt.”

Ha a Mayer és dr. Klein nézete helyes, úgy azon elégett bolygó komoly „memento mori” a több planetáknak. Hogy miért,

azonnal elmondjuk. A csillagászok a felsőbb analysis egyenleteinek tömkelegébe mélyedő számításai alapján arról biztosítanak bennünket, hogy a bolygók pályáinak nagy tengelyei örök időkre állandó és változhatlan nagyságok, azaz soha nem változnak. Ez azonban tisztán erőművi felfogás, mi a világűr tökéletes ürességét tételezi föl, s természetesen a számító csillagászat végtelenül szövevényes feladatát igen megkönnyíti, mert e mellett az égi testek mozgásának oka egyetlen lökésre vezethető vissza, melynek hatása a feltétlenül üres világűrben örökös marad.

Ámde az újabbkori természettan tagadja a világűr teljes ürességét és felállított egy új elméletet az aetherről, mely, ámbár rendkívül finom s mérlegelhetetlen anyag, mégis akadályt képez a bolygók útjában, minek következtében azok csak folyvást szűkülő körben mozoghatnak, a naphoz mindig közelebb jutnak s végre a vonzerő hatásánál fogva azzal egyesülnek. Ekként földünk pályaideje millió évek múlva leszál a mostaninak felére, majd még ennél is rövidebbre s elvégre bolygótársaival együtt visszatér a Naphoz, a honnan származott.

Földünk tehát nem halhatatlan, ellenkezőleg élete folyvást rövidül. Hirnevész tudósok

A „Székelyföld” tárczája.

Tavaszdalok.

I.

Ékes tavasz, ifju, szép királynő!
Kinek nyomán dal zeng és virág nő;
Kinek lehén élet s illat árad:
Képe vagy te a feltámadásnak!

Egyformán juttatsz te a koldusnak —
Tárházadból — csak úgy, mint az urnak.
Egyenlőség bájos istennője,
Légy üdvöz, te, szebb kor hirdetője!

Hogy leráztad a föld jég-bilincseit,
Uj életnek hintve szerte kincsét:
Im, csodálva, térdeimről áldlak,
Hirnőke a világ szabadságának!

II.

Vándorutról jön a fecske, golya,
Régi honba vágyuk visszavonja...
Volna szárnyam: addig-addig szállnék,
Mig valahol otthonra találnék!

Vig pacirta szántogat a légben,
Nagy öröme nem fér kis szívében...
Volna párom s szerelem szívemben,
Versenyt dallnánk, kis madár, mi ketten!

Kék ibolya mosolyg a bokorból,
Kelyhén szellő ittasul a csóktól...
Keblem áll csak sivár elhagyottan,
Kikeletnek nincs hatalma ottan!...

Bíró Pál.

Az ég gépezete.

(VIII-ik séta a világok kertjében.)*

(Vége.)

Azon ritka tünemény, midőn egy új csillag az égbolton egyszerre fellobban, történelmi emlékezet óta mindig valamely fontos esemény végbemenetelét sejtette a bámuló emberiséggel; s míg a szem sovár sejtellemmel kószált a magasban, azáltal az ész tépelődve törekedett kinyomozni: minő kosmikus esemény nyilatkozik a földnek ama felcsillamló fénypontban. Sime, az 1866-ik év szerencsésen föllebenté a titkotrejtő fátlyolt a lángész egyik legnevezeteseb ujszülöttje, a szinképelemzés által, mely alig látott világot, már is a legfényesebb módon életképesnek bizonyult.

A mondott év május havában ugyanis egy új csillag lobbant fel a Korona nevű csillagképben, mely rohamosan növekedő fényintensitással, alig két órai idő alatt, ha-

hogy a szép fejlődésében megindult testület két évi lethargikus állapotából ébressze új életre. Ezen szavak nem is maradtak hatástalanul, mert már 1880. október 27-én összehívta az 1877-ben megalakult választmányi tagokat, de csak azért, hogy már november 22. és 23. napjaira a közgyűlés hívassék össze. E nap emlékezetes marad megynék tanügyének történetében. E nappal egy új élet állott be, mely mint a tavasz ki nyitálva a természet háztartásában minden új életre kel, úgy a testület munkásságában is új idők és új emberek állottak elő, hogy a két éven át éjtett csorbát kiköszörüljék.

A méh és hangya szorgalmához kell hasonlítani ezt idő óta megynék tanítótestületének munkásságát. S ha az igazságnak melegeivel kell összehasonlítani a járáskörök és az egyesek odaadó munkásságát, hibát követné el lelkiismeretemen szemben, ha ki nem mondanám az igazságot. Megynék tanítótestülete az alapszabályok szerint öt járás-körre oszlik. Négy kör tagjai kiváló szorgalmat és hivatásuknak megfelelő erélyt és szeretetet tanúsítottak az ügy előbbrevitelén, az ötödik kör tagjai pedig, melynek nevét nem átalom a nyilvánossággal is megismertetni, nem tett semmit, indolens volt és maradt minden szép és jó iránt. Ezen kör a Seps-Szentgyörgy városában lakó és működő tanítók személyéből áll. Nemde épületes egy dolog ez, hogy ép a megye székhelyén lakó tanítók éveken át — a testületi elnökség s mások felszólítására — semmit sem tesznek, nem respektálják a törvényt, szabályrendeleteket és a miniszter által megerősített szabályokat? Nemde nevéteges, hogy éppen azon tanítók tündökölnék távol-létők által a megyei tanügy előbbrevitelét célzó munkában, kiknek hanyagságukat e téren az ott lakó tanügy ellenőrzője behuny szemmel nézi? De hiszen már úgy tudjuk, hogy elveszett a választmányi türelme is s a dolgoknak más fordulatot kíván adni akkor, a midőn ezt az indolenciáját nevezett körnek a közigazgatási bizottság elé viszi. Igen helyesen. De ne foglalkozunk velük oly hosszasan, hisz még elhiszik, hogy ők valami nélkülözhetetlen személyek. Ennyit azonban elmondani szükségesnek tartottam.

A midőn az igazságnak megfelelőleg megemlékeztem egyik körnek semmittevéséről, nem tehetem, hogy az éremnek fényesebb és tisztább oldalát is be ne mutassam.

Az orbai, kézdii, sepsii felső járási és sepsii oltvideki tanítói köröket s azoknak tagjait a legtevékenyebb munkásságban találjuk mindenha. Örömmel telik el az embernek lelke, midőn akár kör, akár választmányi, akár közgyűléseken megjelenik s hallja a fenti körökből megjelent tagoknak tárgyila-

gos vitatkozásait. Szintugy meglepetve éreztem magam, midőn közelebből tartott közgyűlésben oly szép tanújelét kellett tapasztalnom az egyetértésnek és munkakedvnek. De nem nagyított, midőn a több oldalról, úgy tanítóit, mint a társadalmi körből jött ama nyilatkozatoknak is kifejezést adok, hogy az egyetértés megszilárdításában, valamint a munkásság fokozásában mindenesetre a k-vásárhelyi tanítóké az oroszlanrész. Ott látjuk őket mindig a harc tűzében egyenkint és együttesen. Szakkérdések vitatásánál, adminisztratív természetű kérdések fejtegetésénél, szóval — nem akarom szerénységüket bántani — ők a tanítótestület lelkei. És hogy ez való, bizonyítja az is, hogy a testület és segélyegylet kormányzása egészben kezökbe van letéve. Hogy pedig ez így van, az a hártalan bizalom kifolyása, ezt tagadni nem fogja senki sem.

Vezérelje is őket mindig az a magasztos eszme, melyre az Istenség által elhivatvák! Legyenek megynék tanügyének továbbra is vezérszavai! Mert én minden habozás nélkül elmondhatom, hogy ha az említett körök és tagok nem munkálkodnának, tanügyről megynékben vajmi keveset beszélhetnénk.

Második czikemben elmondok egyet-mást megynék tanfelügyeletéről is.

Oltvidéki.

A párbér kérdése.

(Folytatás.)

„A mi a nmsgu belügyminiszterium fenn-tisztelt átiratában említett 2847—832. számú miniszteri tanácsi határozatot illeti, annak közhírre tétele ellen nézetem szerint észrevétel fenn nem foroghat, de a közhírre tétel ezen ügyek tisztázva nem lesznek, mert azon minisztertanácsi határozat csak azt mondja ki, hogy oly esetekben, midőn kétes az, ha vajjon birtokokhoz vagy személyhez kötött e kötelezettség? ez esetben a contentiosus ügy eldöntése a polgári rendes bíróságok hatásköréhez tartozik. Intézkedéseiben ezen minisztertanácsi határozathoz ragaszkodtam is, azonban a királyi kuria ezen minisztertanácsi határozatot nem vette figyelembe, hanem ily ügyeket minden alakzataikban közigazgatási intézkedés alá tartozónak jelentette ki; s ugyanazért a kuriai határozat után a közzététel mitsem használna, sőt talán az eddiginél nagyobb zavart idézne elő, mert a kuria magát ezen minisztertanácsi határozathoz nem alkalmazná. Egyébiránt legyen szabad még a kongruák ügyében tiszteletteljesen előterjesztem, miszerint a lelkészi és kántortanítói kongruák kir. rendeletek folytán állapítottak meg és íráttak

össze; ezen összeírásokhoz alkalmazottan jöttek létre időnként az egyházi látogatási okmányok legnagyobb részben; ha már az akkor megállapított kongrua-mennyiség a mostani értékviszonyokhoz képest alig egy harmad értékű, vagy ha ezen kongruák még az által is csokkittatni fognak, hogy az egyházi látogatásokban foglalt kikötmények egy része a birtokváltozások folytán elesik: akkor számos lelkésznek existenciája hitfelekezeti különbség nélkül lehetetlenné lesz téve; megélhetés hiányában el fog pusztulni a lelkészség is; hogy pedig a lelkész hiánya minő káros hatással lesz egyes községek erkölcsi neveltetésére, s hogy ezáltal az állam alapjai minő károsan fognának aláásatni, azt nem szükséges bővebben fejtegetnem.

Midőn az eddigieket Nagyméltóságod bölcs figyelmébe s megfontolásába ajánlanám, fogadja stb. Kelt Budapest, 1884. évi június 9-én stb.”

Ime, a mint ezekből láthatni, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ö nmula is érzi a szükségét, hogy az e nemű napról napra szaporodó ügyek elbírálására mégis kell valami zsinormérték a felszínre került félremagyarázások és zavarok között. A miniszteri átirat próbálkozik a nehézségeket megoldani s különösezt tesz személyi s dologi kötelezettségek közt, a mint a canonica visitatiókban „communitas“, „fideles“, „parochiani“, „sessio“, vagy „sessionalistae“ áll; de ez, mint látok, nem elégíthet ki teljesen, s már bebizonyított álláspontunknál fogva, ha ellenmondással nem találkoznunk benne, de sok hézag van pótolandó. A hol különösen a politikai hatóságok nem elég erélyesek és még az érdekek is közbejártanak, bizony ott e mellett sok türelme és nélkülözésre vagyunk utalva.

Aztán van még egy baj ezen ügyben az elbírálást illetőleg. Nálunk perelnek a közigazgatásnál s perelnek ugyane fölött a törvénykezés előtt; konkrét esetben senki sem tudja megmondani, mi az igazság. Itt valóban szervezettlenek vagyunk, szétválasztottuk a közigazgatást s a törvénykezést, a mi — kivált mindennapi kisebb ügyekben — végzetlen baj, s nincs nekünk közigazgatási legfelsőbb törvényszékünk.

Azonban szervezettlenségünkben, ha már más uton nem boldogulnánk, szolgáljon irányadón a m. kir. curia szóról szóra ide zárt döntvénye, miből kitetszik, hogy a lelkészi javadalmozást képező közbizsági természetű papi szolgálmányok behajtása első sorban közigazgatási utra tartozik s azon esetben, ha ennek eredménytelensége beigazoltatik, indítható a bíróság előtt per ezek behajtására.

(Vége következik.)

Felvidéki.

Az oltár-egylet.

Kézd-Vásárhely, 1885. ápr. 18.

Tek. szerkesztő ur!

A köznapi munkák terhe ólomsúlylyal nehezedik vállainkra; az emberek különböző természetű és érdeke nem egyszer keseríti meg ajkaink között a falatot; az irigység lépten-nyomon ólálkodik, hogy vidámságunk poharába mérget is vegyítsen. Igazán akaratlanul is eszembe jut bölcs Salamon király és prófétának ama nagy jelentőségű mondanása: „Az embernek még nevetésközben is fáj a szíve.“ Ily nyomorult voltunkban egyedül a vallásos hit, Jézus Krisztus tanításainak hív betöltése nyújt enyhét és vigaszt. A vallásos buzgóság, a felebaráti szeretet úgy egyik, mint másik felekezettől a mai modern korban hanyatlani kezdett. Ennek oka egyfelől mulhatatlanul a rossz példa, mert el kell ismernünk, hogy a kiknek jó példával kellene úgy társadalmi, mint egyházi tekintetben járni, félrevonulnak. Az értelmiség nagy része kevés gondot fordít a vallásosság nyilvános gyakorlására, mi szintén befolyással van a népre és annak vallásos érzelmeire. Hogy a szokások kelleknek ne hiányozzanak s az egyházak felszerelése Isten szent nevéhez némileg legalább méltó legyen: keresztényi nemes buzgósággal alakították meg a háromszékegyházi róm. kath. egyházak plebánosai

és hívei Báró Szentkeresztly Stephanie kezdeményezésére a székelyföldi szegény templomokat segélyező oltár-egyletet Kézd-Vásárhelytől 1879. november 19-én.

Az oltár-egylet, céljainak megvalósíthatása szempontjából, oly kitaró erélylyel működik, hogy ma már nemcsak a székelyföldi szegény róm. kath. templomokat látta el a szükséges felszerelésekkel, hanem oly szép alapvagyonnal is bír, hogy annak évi kamataiból 300—400 ft értékű tárgyat vásárol be a segélyezendők részére.

A folyó évi ápril 14-én rendezett tárlaton 328 drb különféle tárgy mindenkit meggyőzhetett arról, hogy e virágzó egyelet tisztviselői mily helyes uton vezérik a reájok bízott ügyet, mily sokat áldoznak egyházuk érdekében.

Az egyelet élén közügyeink lelkes barát-nője, városunk human intézeteinek megalapítója, Br. Szentkeresztly Stephanie áll, ki most is, hogy ez egyelet körüli hivatásának megfelelően, nemcsak az általa készített két pompás oltárképpel kívánta emelni a tárlat fényét, hanem Kolozsvárról ily változó tavaszi idő daczára Kézd-Vásárhelyre jött személyesen. A mely egyeletnek ily elnöke van, annak élni és virágozni kell! Kiváló érdemei vannak ez ügy körül Bálint Károly apát-plebános, Bálint László esperesfőjegyző, id. Dávid Istvánné alelnök és Landt Józsefné ruhatárnok tisztviselőnek.

Az ügybuzgóság, az erős és erélyes tisztikar bármily akadályt is le tud győzni s képes az ügyet diadalra vezérelni. Isten magas kegye és áldása kísérfé továbbra is e nemes célú egyeletet, tartsa meg erőben és boldogságban fáradhatatlan tisztikarát, hogy önzetlen törekvésük hozza meg mind a haza, mind egyházunk érdekében mindenkor a kívánt eredményt.

Veritas.

Az országos kiállítás.

Rohamosan közeleg a megnyitás határ-ideje és a mily mértékben közeledik e nagy jelentőségű nap, ugyanoly mértékben domborodnak ki egyre tisztábban és plasztikusabban a nagy kiállítási mű végleges formái. A 33 csoport berendezése 8-án kezdődött meg és azóta tetemesen előre haladt; éjt nappalá téve szakadatlanul folyik a munka, éjszakának idején a villamos lámpák fényénél. Eredményök láthatóan nyilatkozik a kiállítási terület általános physiognomiájának megváltoztatában.

Az iparcsarnokban, a kiállítás e gőcpontjában, a szekrények és ládák zürös chaosából immár rendszeres egész fejlődött ki; az ezernyi tömeg, a mely nem régiben még kúsza rendtelenségben hevert, most összesorakozott és oly egyszerű képpé vált, melynél impozansabbat még képzelní is alig lehet. A szép arányú állványok és szekrények csoportok szerint sorakozvák és nemes izlésre valló alakjakkal, előkelő és minden ríktót gondosan kerülő díszítésükkel meglepő hatást gyakorolnak a szemlélőre. A nyugoti karzat butorfülkéit már nagyban rendezik; izlés és minőség, vakító fényűzéssel párosulva, jellegzik a bennök felállított butorkészítményeket. A szövő- és ruha-ipar osztályai is átmódosultak már végleges alakzatukba és gazdag tartalmukat előre is sejteti az a roppant anyaghalmaz, mely ez osztályban a végelrendezésre vár. A többi csoportban is jól előrehaladt már az installáció munkája, és nem kételkedünk benne, hogy az ipar-csarnok a kiállítás megnyitáig teljesen elrendezett állapotba lesz helyezve. A csarnok dekoratív díszítése is be van immár fejezve. A hatalmas vasoszlopokon villamos órák függnek. A nyugoti kapuzat ablakát gyönyörű üvegfestménynyel pótolták, mely hazánknak két geniusz által tartott czimerét ábrázolja, a szent István koronája e czimer felett lebeg és dícsfényt övedzi körül az egészre.

A tágas mezőgazdasági csarnokban ezernyi üvegedény van már felállítva, melyekben hazánk mezőgazdasági terményei vannak nagy változatosságban bemutatva; nagy érdeklődést keltenek e csoportban a Shangai-ból érkezett küldemények, melyek 200 üvegedényben China és Japán egész növényzetét felölelik.

e rövidülést, illetve öregülést századonként 22 másodpercze teszik; minél fogva, ha folyton lankadó tangentialis ereje mindig egyformán apadna, élete még 143 millió évig tartana; mikor aztán Flammarion szavaival fel lehetend írni a Napban nyugvó sirjára: „Itt nyugszik egy régen élt világ egész emberisége! Itt nyugsznak a becsvágy összes álmai, a harci dicsőség összes hódításai, a tökéletlen tudomány összes rendszerei: itt nyugszik a föld!“

Előbb azonban Merkur és Venus bolygókát éri utól e sors; míg ezek fénylenek, a földieknek nincs mitől félni.

Ki tudja, nem szintén ily természetes halállal mult-e ki azon planeta is, melynek hamvai az 1866-ban lángra gyúlt csillagban nyugsznak. És ki merne véleményt kockáztatni arra nézve, vajjon az egész Kosmos, a teremtett világ az ő egészében, nincsen-e ilyen átalakulásoknak alávetve? S ha igen, hányszor végezte be már a Kosmos körtutását és hányszor fogja meg bevégezni? Itt leeresztett szárnyakkal áll meg a tudomány s megnyugvást csak abban talál, hogy a mérhetlen állócsillag-világ gépezete előre megy a maga útján, mit sem törődve az ily apró változásokkal. Igazán leverő elgondolai, miként fognak egykor az élő természet összes alkotásai, az emberi szellem legdicsőbb virágai, kérlelhetlenül elenyészni; miként fognak tetterős népek és ezek találmányai, kultur-vivmányai a megsemmisülés sötét

éjébe alámerülni a nélkül, hogy létezésüknek legkisebb nyoma fennmaradjon!

Nagy katastrophá lesz ez valóban, de csak azért látszik oly nagy, mert mi oly kicsinyek vagyunk. Ott a magasban más mértékkel mérnek. A mi naprendszerünk vagy tejutunk maga mi egyéb, mint parányi pontja a nagy mindenségnek? és ha kialszanak s végleg eltűnnek, mi történik egyéb, mint a minnek a természet örök törvénye szerint történnie kell?...

De várjon bármily sors az örök bölcsesség kifürkészhetlen törvényénél fogva e földtekére és a rajta lakó emberiségre, mindig fennmarad egy biztató vigasz az Isten képére teremtett ember számára, az t. i., mit a hit sugal: ha a világ minden ékeivel együtt el is mulik, a lélek mindörökké élni fog!

Megtéven ekként a világok kertjében sétainkat, szeretjük hinni, hogy a ki velünk tartott, a honi talaj viszontlatásánál meghatva gondolt a költő szavaira: „A nagy világon e kívül nincsen számokra hely!“ s hogy élénken érezte, miként csak e helyen lelhető fel munka, szorgalom s folytonos igyekezet, de legkivált a tiszta erkölcsök uralma mellett földi létünk egyedül célja: az élet boldogsága.

Radányi József.

A háziipar-csarnokban már berendezvéka fülkék, a melyek a köznépi lakásait mutatják be; a különböző nemzetiségek lakásain kívül még életnagyságu babákon az ország vidékeinek festői népviseletei is ki vannak e fülkékben állítva.

Megemlítendő még az országos fürdő-p panoráma, a Tátravidék kolosszális látkepeivel, a melyek kivitele oly mesteri hűségű, hogy csak hosszas szemlélés után veszi észre a néző, hogy nem a nagyszerű természet maga, hanem csupán művészi képmása az, a min tekintete oly kedvteliséssel nyugodott.

A keleti pavillon, Vukovics mű-épitész műve, a maga keleties kupolájával, karsu minaretornyával és tarka festési homlokzatával gyönyörű látványt nyújt; termeiben rendezik már a kiállításokat, a melyek a keleti országok egész termelését és különösen buja fényű műiparát fogják be gyűjteményekben bemutatni.

Nemzetközi baromfi-kiállításunk az eddig beérkezett bejelentések szerint minden várakozáson felül fog sikerülni. Bejelentetett 633 törzs, illetve pár baromfi, minden ismert faj és fajtában. Ez oly szám, mely nemcsak mi nálunk, hol a baromfi-kiállítás az első nagyobb és nembeli nemzetközi kiállítás, hanem még oly országokban is, hol a baromfi-kiállítások rég gyakoriak, tekintélyesnek mondható. A kiállítás minősége még jobbnak ígérkezik, mert a százt meghaladó kiállítók közt számos kiváló tenyésztő van. E mellett a kiállítás valóban nemzetközi lesz, mert a kiállítandó baromfiak egyharmada külföldi. Képvisele lesz Olaszország, Svájc, Románia, Németország s különösen Berlin, München, Frankfurt, Hamburg és kivált az ausztriai örökös tartományok. A hazai bejelentéseket illetőleg sajnos, hogy Erdélyből csak két kiállító jelentkezett, Horvátország egészen elmaradt. Különösen sajnos Erdély elmaradása, mert e kiállítás szép alkalmat nyújtott volna a Királyhágón inneni tenyésztőknek, hogy Erdély különleges tyukfaját: a kopasz nyakú — ott csőrű nyakuknak nevezett — kiváló gazdasági tulajdonokkal bíró tyukokat bemutatassák. E mulasztáson egyébiránt még lehetne segíteni. Emelni fogja a kiállítás érdekét még az is, hogy a bécsi losztrák-magyar baromfitenyésztő-egylet a kiállítás alatt a kiállítás területéről indítja nagy postagalamb-versenyét, melynél az első díjat az ő Felsége által ezen versenyre adományozott tisztelet-díj képezi. A verseny május 10-én lesz. A vásárlási kedv már most is élénk. Grubicz Gyéza csoport-biztoshoz ugyanis ez irányban számos megkeresés érkezett, s így reményünk lehet, hogy a külföldről érkező hasznos fajok nagyobb része bent az országban fog maradni, mi által ismét lendületet nyer újabban ugyis emelkedő baromfi-tenyésztésünk.

A juh-kiállítás az országos kiállítás, mely május 20-tól 30-ig fog tartani, mint a következő összehasonlító adatokból következtethetni, igen jól fog sikerülni. 1863-ban Hamburgban nagy juh-kiállítást rendeztek, ki volt állítva 1800 darab és azon hitben éltek a tenyésztők, hogy ennél népesebb juh-kiállítás nem igen fog rendeztetni. 1873-ban a bécsi világtárlaton összesen 1531 darabot mutattak be, 1878-ban a párisi vilákiállításán ki volt állítva összesen 888 drb, 1883-ban Hamburgban volt összesen 1192 drb, és az 1885-ik év május hó 20-án Budapestén tartandó kiállításra eddig már be lett jelentve 2012 darab. Ezen fentebb kimutatott szám — tekintve a fajtakat és a gyapjuminőségeket — a következőképen oszlik meg: honi és németországi posztógyapjas merinók 627, merinós és merinósszerű fésűs gyapjasok 453, szövetgyapjasok és francziáson tenyésztettek 384, Dózson-juhok 214, hosszú gyapjas angol hus-juhok 64, egyéb angol tenyészetek 30, raczkák 30, egyéb fajták 12, keresztezések 208.

Felhívás a szülőkhez.

Van-e szülő, ki ne akarná gyermeke jövőjét minden eshetőségekkel szemben a megélhetés feltételeire biztosítani? Bizonyára nincsen; pedig a vagyon, legyen az ingó vagy

ingatlan, nemcsak a pazarlás veszélyének, de a szerencsétlenség esélyének is kitéve, nem zárja ki a tönkretűtést, nem zárja ki azt, hogy a bőségben nevelkedett gyermek vénségére szűkülődéssé, sőt a nyomornak lehessen kitéve. A gondos szülő mindezt megakadályozhatja, és pedig, ha elég gazdag reá, a járadék-biztosítótársaságoknál eszközölt nagyobb mérvű tőkebefizetéssel, ha pedig kevésbé gazdag vagy még oly szegény is, ugyanezt érheti el az „Első magyar általános nyugdíjintézetnél” Budapestén (ferencziek bazára), hol, ha csak egyetlen egy forintot küld is be egyszerre, s ezenkívül soha sem fizet többet semmit sem, még akkor is ezen legcsekélyebb fizetéssel azon eshetőséggel áll szemben, hogy gyermeke, hosszú élete esetén, több száz forintba rugó nyugdíjban részesüljön; melynek élvezete a befizetés utáni 3 évvel a befizetett tőke 4%-kával veszi kezdetét s folyton emelkedve, utóbb már a jelzett s eddigelé páratlan eredményre vezet. Kétségtelen, hogy ez eredmény oly feltűnő, miszerint a legtöbb ember megdöbbenve olvassa s önkéntelenül is szédelgésnek hajlandó hinni mindezt; pedig a számítás helyes és biztos, s mindenki maga győződhetik meg erről, — még ha nem is matematikus is — ha számításba veszi a túlélést, hogy az, ki 100 tag közül legtovább él, az elhalt 99 tag által befizetett tőke összes kamatait egymaga fogja élvezni; sőt ha előtte már több csoport halt ki, (pedig minden egyes csoportnak legkésőbb egy emberi életkor alatt okvetlen ki kell halnia) ugy nemcsak 100, hanem esetleg több ezer tag befizetett tőkéje után élvezi a kamatokat egymaga mindaddig, míg maga is elhalva, az élvezeti jog utolag másra, mintegy utódjára át nem száll. Ez intézmény korunk leghumánusabbjai közé tartozik, s a közjót tartva szem előtt, mindenki számára, kivétel nélkül, hozzáférhető. A ki tehát befizetést akar eszközölni, akár a saját, akár pedig a mások javára, küldje be az erre szánt összeget, s ne restelje azt, ha csak egy forint volna is, s cimezze az „Első magyar általános nyugdíj-intézethez Budapestén” (ferencziek bazára), mellékeljen 10 kr. könyvdíjat s esetleg ennek megküldéséért járó postadíjat s idővel bizonyára áldani fogja e sorokat, melyeket e lap nagyrabecsült szerkesztője, a humánus czélra való tekintetből, díjtalanul vett föl értesítései közé, s melyért ezennel köszönetet mond a fővárosiak emberbaráti szeretettől vezérelt férfiből alakult választmány.

Színészet.

Kézdi-Vásárhely, 1885. ápr. 22.

Szombaton Almási Tihamér 100 aranyos pályadíjjal koszorúzott műve, a „Milimári” adatott csekély közönség előtt. Szilágyi Etelka (a milimári) elragadó eleven játékaival s pompás dalaival bővön kiérdemelte azon pazar tapsokat, melyekkel a hálás közönség csaknem minden jelenetében kitünteté. Mint szokatlan jelenséget, meg kell jegyeznünk, hogy már kilépésekor rendszeren tapsviharral fogadják a kedves színésznőt, mire nálunk, hol a közönség ugyancsak fukar a tétszénnyilvánításban, alig volt eddig példa. Mi részünkről teljes mértékben osztjuk a közönség lelkesültségét. Szilágyi Etelka azon ritka vidéki színésznők közé tartozik, kik nem engedik magukat a közönség tétszéze által elragadtatni, hanem állhatatosan megmaradnak az illő korlátok között; nem engednek meg maguknak többet, mint a menyeyit a jól felfogott szerep előir; nem erőszakolják a közönség kegyeit, s épen azért, mert semmit sem igényelnek, a közönség önként nyújtja az elismerés pálmáját. Szóval Szilágyi Etelka egyike a legkedvesebb, legvonzóbb alakoknak, kik valaha színpadunkon mozogtak. A többi szereplők között még feltehetlen dicsőíretet érdemelnek: Völgyi, Hótai és Györfi, kik mind megannyi jól sikerült alakjai valának a mai előadásnak. Gerő (Herschel Móricz) mai játékában volt némi túlzás, hanem ezt szívesen megbocsáthatjuk neki egyéb érdemeiért. Homokay, Homokayné és Fehér jól játsztak. H. Béla (János) egy kezdő egész buzgósgával igyekezett szere-

péval megküzdeni. Egy pár sikerült jelenete volt is. A hiányokat zsenge korának tudjuk be.

Vasárnap az „Az árendás zsidó” került színre. Végre a közönség kezdett egy kis érdeklődést mutatni szép számban jelent meg a mai előadáson. A mai magát a darabot illeti, mi semmi olyast nem találunk benne, mi a „hirneves népszínmű” hangzatos címet igazolná; sem a kompozíció, sem a nyelvezet, sem a szereplő alakok az arany középszerúségen felül nem emelkednek s az a szerencsétlen első felvonás — melyre nézetünk szerint épen semmi szükség sem volt — elrabolja az ember elől még a fejlemények iránti érdeklődés ingerét is, s midőn az első felvonás után a függöny legördül, ugy szólva az ember előre tudja, hogy mi fog történni. Az udvarias szerző gondoskodott arról, hogy a közönség egy percig se legyen kétségben a darab meséje iránt s hasonló bevezetésekkel minden érdekesebb jelenetet előre megvilágít, ugy, hogy a közönség részéről minden percében hallottuk, hogy „ez az apja”, most ez meg az lesz stb., s zikker egy is történt. Egyebekben e „hirneves népszínmű” vasárnapra megjárja. Szilágyi Etelka szokott ügyességével személyesítette Bettit, a kedves, naiv leánykát, hanem éneklésre ma egyáltalán nem volt disponálva. Az első dalnál egy hatalmas gixerrel tisztel meg hallérzékeinket s ezért mi nagy mértékben lekötözve érezzük magunkat, mert ha hébe-korba egy-egy gixer meg nem esnék, ugy szólva semmi kifogásolni valót nem találunk a kisasszonyban, az örökös egyformaság pedig — még ha dicsőret is — untat. Gerő (Blum) kitűnően játszott. Játékában ép oly eredeti volt a humor, mint a mily valódiak az érzelme hangjai. Szintoly érzéssel és kifogástalanul személyesítette Homokayné is Szálit, a csaplóros feleségét. Szilágyi (Smüle, völegény) merő izetlenség volt. Őt tehetsége minden tekintetben a drámai szerepkörre utalja s mai játékát nem is tudjuk be neki, mert tudjuk, hogy a ki oly szépen játsza Rantzaut, mint ő, az nem fog a zsidó völegényekkel babért szerezni, s mindössze csak annyit ajánlunk, hogy ha a szükség hasonló szerepek játszására kényszeríti, a kellő diszkrétitást tartsa meg. A többi epizód-alakok elég jól megállták helyeiket s a „hirneves népszínmű” sokaknak tetszett. O.

Különfélék.

— Kinevezések. Hankó Iván k.-vásárhelyi telekkönyvi írnok ugyanoda segédtelekkönyvvezetőnek, Szacsavay Imre a k.-vásárhelyi kir. törvénytörvényszékén alkalmazott joggyakornok a csikszeredai járásbíróshoz aljegyzőnek kinevezettek. Mindkét kinevezéshez öszinte szóval gratulálunk.

— A kézdívásárhelyi kiségitő takarékpénztár-részvénytársaság alakuló közgyűlését e hó 19-én tartá meg rendkívüli nagy érdeklődés között. A 227 részvényes tag közül személyesen 105 jelent meg, 60—70 pedig meghatalmazás útján érvényesítette jogait. A megalakulás egyhangulag kimondatott, s az előterjesztett alapszabály-tervezet egyetlen módosítással elfogadtatott, noha azoknak tárgyalása igen élénk volt. A 7 igazgatósági tagra 600 szavazat adatott be, mely számból ifj. Kupán József 496, Török Bálint 444, Székely János p. 438, Hankó László 396, Csizsár József k. 300, Kovács Károly 274 és Novák Sándor 241 szavazattal igazgatósági tagoknak megválasztva lettek. A felügyelő-bizottság tagjaira és ügyésze 382 szavazat adatott be, s ebből Kovács Dániel pt. 280, Kökösy Károly 214, Jancsó Géza 154 szavazattal felügyelő-bizottsági tagoknak és Dr. Bánffy Zsigmond 228 szavazattal intézeti ügyészé választott meg. Az egész gyűlés mindvégig igen élénk és teljesen correct lefolyású volt. Az alapítóknak, s ezek között különösen Bartha Ignác alügyésznek és Dr. Bánffy Zsigmond ügyvédnek az alakulás előkészítése körül kifejtett buzgó és sikeres működésükért jegyzett könyvi köszönet szavazatott. A gyűlés estéli 9-kor az alapítók, elnök és megválasztott igazgatók, felügyelők és ügyész zajos éltetése között oszlott fel. A legteljesebb si-

ker és Isten áldása koszorúzza mindvégig az új intézetnek kitűzött nemes czélu törekvéseit és működését, — szívünköl kívánják.

— Szentkeresztly Stephanie bárónő ő mlga művészi festményei nem — mint lapunk mult számában tévesen írtuk — mindennap, hanem csak vasárnaponként délután 2—6 óráig tekinthetők meg a kantai min. rendiek zárdájában 10 kr belépődij mellett.

— A kézdívásárhelyi olvasó-egylet helyisége a mai napon a Sebők-féle házba (a postahivatal feletti emeletbe) léteztet át.

— Az erdélyrészi magyar közművelődési egyletnek eddig négy főispán alapító tagja van; legutóbb br. Kemény György, Torda-Aranyosmegye főispánja lépett az egyletbe 100 forinttal.

— Vas Gereben síremléke. Budapestén a kerepesi-fennsíkban szombaton állították föl Vas Gereben sírja fölé a nyolcz láb magas-ságu, csinos márványgula-síremléket, melyen a következő felírás olvasható: «Vas Gereben 1823—1868. Hazahozatta bécsi sírjából a nemzet 1885. január 25-én.» A síremlék felállítására egész csöndben, a család tagjainak jelenlétében ment végbe.

— Egyházi ruhák a kiállításon. A XVI. (ruházati) csoport egyik alcsoportját a diszruhák és egyházi öltönyök fogják képezni, melyek gazdagon és nagy diszszel kiállított darabokkal lesznek képviselve.

— A csikmegyei közönség figyelmébe ajánljuk Györgyjakab Márton könyvnyomdásznak lapunk mai számában levő hirdetését.

— Komoly háboru van kitöröben a szőke és barna nők között az északamerikai Egyesült-Államokban, mert Washingtonban, [hol nem csak a banknál és pénzügyminiszteriumban, de a pénzügyi igazgatás egyéb ágainál is alkalmaznak női hivatalnokokat, a hivatalért folyamodó szőke szépségek egy idő óta azt a meglepő észleletet tették, hogy döntő körökben rendszeresen előnyt adnak a barna nőknek a szőkék felett. A szőkék aztán természetesen nem nyugodtak, míg mindenféle kerülő utakon ki nem puhatolták a sertő mellőzés okait. Egy előkelő nő kérdésre vonta a pénzügyminiszterium egyik magasabb rangú hivatalnokát, ki vállvonva oda nyilatkozott, hogy ők sok évi tapasztalás után arra a meggyőződésre jutottak, miszerint a szőkék távolról sem oly alkalmasak hivatalok betöltésére, mint a barnák, mert mód nélkül heves természetűek és túlérzékenyek. E nyilatkozat csakhamar köztudomásra jutván, az egész államban elvetette a meghasonlás magvát a fiatal nők között, mert a szőkék általában sértve érzik magukat ez itélet által, s még azok is, kik nem esengtek hivatal után, szövetkeztek a barnák ellen, s valószínű, hogy újból kitör a fehér és piros rózsá háboruja az Óceánon túl.

— A természet vad virága. Páris irodalmi köreiben nagy feltűnést kelt ez idő szerint egy természetes költő, kinek legközelebb megjelent egy kötet költeményeit általában magasaltalják. Ez Harel Róza, jelenleg szakácsnő Lisieux francia vidéki városban. Már 1864-ben adott ki egy kötet költeményt „A pacsirta a buzában” czimvel, mely gyöngéd és mély gondolataival már akkor köztetszésben részesült. Harel Róza csak egy falusi iskolát végzett s aztán mint szolgáló és később mint szakácsnő tartotta fenn magát már 40 év óta. Költeményeit olvasva, senki sem hinné, hogy egy szegény szolgáló írta azokat.

— Japáni meghívó ebédre. A japáni a vendéget rendszeren a következő meghívóval kéri magához ebédre: „Bocsánatot kérek vakmerőségemért, melylyel önt megsérteni bártorkodom, midőn önt arra kérem, hogy lakásomat ebédre megtisztelni szíveskedjék. A házam picziny és nagyon piszkos. Ételeink ocsmányak és attól tartok, hogy ön éhen fog nálunk halni. Mindazonáltal remélni bártorkodom, hogy ön meg fog bennünket tisztelni jelenlétével december 9-én este 6 órakor.” A vendég beléptekor azt találja, hogy a lakás nagyon csinos, berendezése takaros, az ételek jók és a vendéglátók rendkívül szeretetreméltók. Az ebéd tíz-tizenöt fogásból áll és izletességben felülmúlja egymást. Az önmegalázás csak szólásforma. melylyel a vendéget meg akarják tisztelni.

Az „Ország-Világ” 16-ik (április 18-iki) száma két és fél iven jelent meg. Akár gazdag és változatos tartalmát, akár művészi képeit tekintjük, el kell ismernünk, hogy az „Ország-Világ” nemcsak a legkitűnőbb magyar képes lap, de a külföldi hasonfajta lapokkal is kiállja az összehasonlítást. Elég, ha felsoroljuk a közlemények és képek címét, hogy a közönség arról meggyőződjék. A közlemények sorát Pulszky Ferencz nyitja meg Trefort Agostonról írt szellemes cikkével, ezt követi „Mari siralma”, költemény Pongrácz Bélától; „Bojtor Kamill utazása”, humoros elbeszélés Rákosi Viktortól; „Trefort Agoston miniszteri működése”, nagyszabású közlemény, írta — t; „György Vilmosról”, Benedek Elektől; „A falu urai”, regény Tolnai Lajostól; „Ovid szerelmi dalai”, ford. Ónossy Mátyás orsz. képviselő; „Az amerikai highe-tone”, rendkívül érdekes cikkek az amerikai társadalmi életből, Takáts Józseftől; Berzeviczy Albertől B. G. ir. életrajzot; „A fong-kingi kaland” címmel Szokolay Kornél ismereti a fong-kingi ügyet kezdetétől maig; „A művészvilágból”, e költői szépségekben oly gazdag életkép e számban ér véget Sámli Lászlóné fordításában; végül a „Hét története” Székely Huszártól. A képek következők: Három arckép: a Trefort, György és a Berzeviczy, a Trefort minisztersége alatt létesült közintézetek, Hagár, A trónörökös-pár fogadtatása Fiumében, Budapesti képek. Legvégül az állandó rovatok: Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, könyvpiazz, vidéki élet, sport, hymen, gyász-rovat, innen-onnan, rejtvények.

Megjelent a „Gondozó” 31. száma a következő érdekes tartalommal: „Az új főispán”, regény, Tolnai Lajostól; „Újkorú dalnok”, költemény Vajda Jánostól; „Vörösmarty Mihály szerelme”, Szana Tamástól; „A végzet”, regény, Margitay Dezsőtől; „Székely támad, székely bánja”, történeti regény P. Szathmáry Károlytól; „A gránátköves aszszony”, Maritt E. legújabb regénye, fordította Mártonffy Frigyes. A végzetes levél, humoros (vége) Karcsfalvitól. Ezeket követi a boríték érdekes tartalma, u. m.: A magyar gazdasszony, vegyesek, talányok, talányfejtők és szerkesztői posta. Figyelmeztetjük olvasóinkat a kitűnő lapra, mely körül hazánk legkiválóbb írói csoportosultak és mely oly ügyesen van szerkesztve, hogy hazai irodalmunkban első helyen áll.

Köszönetnyilvánítás.

Háromszékmegye főispánja, méltóságos Potsa József ur, a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet javára tett 25 frt alapítványát ötven frtra méltóztatott felemelni. Megyénk ezen első vezérfehérjének a nemes tette nem szorul dícséretre, s nem is annyira bokros érdemeinek, a human ügyek iránt tanúsított meleg pártfogásának hirdetéséért vettünk bátorságot magunknak arra, hogy a jótékonyt az itt a nyilvánosság terén megköszönjük, hanem azért, hogy úgy mutassuk be öt megyénk közönsége előtt, ki mint nemes szívű adakozó és pártfogó, nem tartozik azon egyének közé, kik egyszeri kegyes adományuk beszolgáltatása után megszűntek az intézeteket pártfogolni, segíni, hanem mély belátása sugallatára az oly intézményeket, melyek a megyének és hazának közhasznu szolgálatot tesznek, a fokozódott igények szerint pártolni, működésében, fejlődésében segíyezni, támogatni el nem mulasztja. Első eset ez intézetünk 12 éves életében, hogy valaki alapítványát megdupláztta volna s annyival is inkább jól esik ez mindnyájunknak, mivel e példa megyénk vezérétől, főispánjától jó.

A nemes tett önmagában hordozván a dícséretet, mi e helyen csak legforróbb köszönetünknek kívánunk kifejezést adni, kérve az ég urat, hogy főispán urat e haza és családjá javára sokáig éltesse.

A háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet kezelő bizottsága nevében:

K.-Vásárhelyt, 1885. április 14.

Br. Szentkereszty Stephanie,

elnök.

Vajna Károly,

jegyző.

Nyilvános köszönet.

Megyénk jótékony intézetei közé sorolandók e megyében lévő takarékpénztárak és segély-egyletek is, melyek a testvéries jó-

indulatnak fényes bizonyítékát mutatták mindenkor azáltal, hogy a háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézetet a jótékony cselekedet évi nyeregyéből mindannyiszor segíyezni el nem mulaszták. Az 1884. évi nyeregyéből a háromszéki takarékpénztár 10 frtot, a kézdívársárhelyi takarékpénztár szintén 10 frtot, a kisegítő pénztár-egylet 5 frtot volt szíves intézetünk részére adományozni.

Midőn e dícséretre nem szoruló magasztos tetteért nevezett egyletek igazgatóságainak itt a nyilvánosság terén köszönetet mondunk, azon ohajunknak adunk kifejezést, hogy áldásdús munkásságukat a közjóllét emelésére, az emberiség javára és boldogítására örök időken át áldásosan folytathassák, hogy az emberiség elismerése és hálája állandó kísérelője legyen életüknek s a gondviselés örökösök nem hivatásuk felett.

A háromszéki „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet kezelő bizottsága nevében:

K.-Vásárhelyt, 1885. apr. 14.

Br. Szentkereszty Stephanie,

elnök.

Vajna Károly,

jegyző.

43-ik közlemény

a br. Szentkereszty Stephanie kezdeményezése folytán felállított Kézdí-Vásárhely városi és vidéki Rudolf-kórház részére tett szíves adakozásokról.

Pénzbeli adományok:

Potsa József háromszékmegyei főispán ur 6 méltósága 40 frt ágyfelszerelési alapítvány. A Kolozsvár városi takarékpénztár-részevényszeresület 50 frt. A Kézdí-Vásárhely városi takarékpénztár 42 frt ágyfelszerelési alapítvány. Csia György Kovásznán 10 frt. Butyka Józsefné 10 frt. Összesen 152 frt.

Különfélék:

1. Tóth Istvánné és Nagy Dénesné 1—1 nagy és kisebb kép. Kelemen István 6 drb oltott rózsá. Ifj. Tóth István 10 drb oltott rózsá. Benkő Dénesné (Altörjén) 8 oltvány. Erdélyi Károly 3 oltvány. Hosszú Béla 26 oltvány. Jónás Lajos 1 fél veka törökbuza. Wertán testvérek 3. Balogh Gyula 2. Török Bálint, Benkő Gyula 1—1 kiszen. Id. Tóth Istvánné 2 liter szesz, 10 kupa cset. Varga József kertész 2 frt munkadíj, 2 napi munka. Kolönte Mózes, Molnár Ferencz 2—2 liter bor. Kolönte László 5 liter ujjbor. Farkas Istvánné (Alcsernáton) 2 malacz. Nagy Kálmán 1 levestető kanál. Janosó Géza 4 üveg pálinka a szolgának. Fejér Lukácsné 4 kupa zsír. 1 szál kolbász és hurka. Ifjabb Tóth Istvánné, Nagy Dénesné, Kovács Károlyné, Sükös Károlyné 1—1 szál kolbász. Kovács Károlyné 1 veka zöldség. András Jánosné, Nagy Jánosné (Ujfaluból) avult ruhák. Petőfalva község gyűjtése: 1 fél hektó pityóka, 1 veka paszuly, 4 koszorú hagyma. Fogadják a buzgó gyűjtők és a jótékony adakozók a kórház nevében leghálásabb köszönetünket.

K.-Vásárhelyt, 1885. április 16.

Szőcs József m. p.

polgármester, a kórház igazgatója.

Kovács István m. p.

a kórházi igazgató-bizottság jegyzője.

Felelős szerkesztők:

Ifj. Dobay János.

Sprencz György.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Hivatalos árfolyamok

és érték. a budapesti-árutőzsdén.

Április 21-én.

Magyar aranyjárdék 6%	—
Magyar aranyjárdék 4%	94.40
Magy. papírjárdék 5%	90.—
Magyar vasuti kölcsön	144.50
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	96.50
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	121.—
M. keleti vasuti államköt. III.	105.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	102.—
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	101.50
Temes-bánati földterher. kötvény	101.50
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	101.50
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterherment. kötv.	102.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	96.75
Magyar nyeregy-sorsjegy kölcsön	115.75
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	118.—
Osztrák járadék papírban	80.75

Osztrák járadék ezüstben	81.—
Osztrák járadék aranyban	105.—
1860. államsorsjegyek	138.75
Osztrák-magyar bankrészevény	856.—
Magyar hitelbank-részevény	282.25
Osztrák hitelintézet-részevény	282.50
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.82
20 frankos arany	9.88
Német birodalmi márka	61.30
London (2 havi váltókért)	125.45

50 drb bárány (csak 5 darab fehér), mely tenyésztésre is alkalmas, eladó. Bővebben Szent-Katolnán, Györbirő Ignác tulajdonosnál, értekezhetni.

Öltönyszövetek

csakis tartós juhgyapjuból középtermetű férfiak számára.

3.10 méter	4 frt 96 krért jó	juhgyapjuból,
egy	8 frt — krért jobb	
öltönyre	10 frt — krért finom	
	12 frt 40 krért egész finom	

Utazó-plaidék (nagy kendők) darabonként 4 frttól 5, 8, 12 frtig. Kiváló finom öltönyöket, nadrágokat, felöltöket, kabát- és esőköpeny-szöveteket, katona-posztót, abaposztót, egyenruha-posztót, kammgarn, cheviot, trico, női és teke-asztali, peruvien, dösing szöveteket ajánl.

Alapított

STIKAROFSKY JÁNOS

1866-ban.

gyári raktára BRÜNNBEN.

Minták bérmentve küldetnek; a szabómester uraknak minta-kártyák bérmentlenül; postai utánvét mellett küldemények 10 frton felül bérmentesen.

Állandó posztó-raktárom van, mely több értéket képvisel 150,000 frtnál o. é., és így önként érthető, hogy nagy üzletemben sok 1—5 méter hosszú maradvány van s kénytelen vagyok az efféle maradványokat nagyon lezállított előállítás áron elpazarolni. Minden értelmes ember be kell hogy lássa, miszerint ily rövid maradványokból minták nem küldhetők; mert néhány száz minta-megrendelés folytán az efféle végekből semmi sem maradna, és így valóságos csalás, midőn némely posztós-cég maradvány-mintákat hirdet, mert ilyen esetekben a minta-levegások egész végekből és nem maradványokból történnek, s az ilyen eljárások céljai könnyen is érthetők.

Nem tetsző maradványok feleszerelte nek, vagy a pénz visszaadatik.

Levelek elfogadtak magyar, német, cseh, lengyel, olasz és francia nyelven.

12—20

ÜZLETHELYISÉG-VÁLTOZTATÁS!

Alólírott tisztelettel tudatom a helyi és vidéki nagyérd. közönséggel, hogy könyvkereskedésemet és a könyvnyomdát az ujon épült postahelyiséggel szembe tettem át.

Egyszersmind bátor vagyok tudatni, hogy még többféle új befűt és amerikai gyorsajót szereztem, s úgy ezen körülmények, mint a munkaerő gyarapítása folytán minden

könyvnyomdai munkát

határozott időre, tisztán, izléssel, s oly olcsó árban leszek képes előállítani, hogy bármely vidéki nyomdával versenyezhetek.

Továbbá könyvkereskedésben mindenféle iskolai könyveket, imakönyveket, jegyző- és írókönyveket, kereskedelmi könyveket raktárban tartok; ugyszintén a közési bíróságok részére szükséges nyomtatványokból is raktárom van és azokból kis mennyiségben is jutányos áron szolgálok.

Kapható nálam mindenféle irodai papír nagyon jutányos árban akár kis, akár nagy mennyiségben.

Vidéki megrendeléseket azonnal teljesítek.

A midőn az eddigi nagybecsű pártfogásért őszinte hálámat fejezem ki, remélem, hogy azt továbbra is megőriznem és öregbítenem sikerülend.

Csik-Szereda, 1885. április hó.

Teljes tisztelettel

Györgyjakab Márton,

könyvkereskedő és nyomdász.